
***Сценарий и амбиции за
управление на трансгранична
военнополитическа криза:
Изводи за отбранителната
политика на България***

Тодор Тагарев, Валери Рачев

май 2015 г.

Тодор Тагарев, Валери Рачев, Сценарий и амбиции за управление на трансгранична военнополитическа криза: Изводи за отбранителната политика на България

Резюме: В края на 2007 и началото на 2008 г. проведохме изследване по заявка на министерството на отбраната на Република България, осигурявайки аналитична поддръжка на провеждания тогава преглед на отбранителната политика на страната и дългосрочните планове за развитие на въоръжените сили. Отчетът от изследването бе публикуван от издателството на МО през пролетта на 2008 г. без съществени редакционни промени. Предвид текущата криза в съседна Македония, решихме да информираме нашите читатели за съответната част от изследването във вида, публикувано преди повече от седем години. В зависимост от развитието на ситуацията в сферата на сигурността в близост до нашите граници, имаме готовност да преразгледаме потенциалните сценарии и да препоръчаме адекватен курс на действие.

Ключови думи: етнически конфликт, трансгранично въздействие, отбранителна политика, сценарии за планиране

Todor Tagarev and Valeri Ratchev, Scenario and ambitions for managing a trans-border political-military crisis: Implications for Bulgaria's Defence Policy

Abstract: At the end of 2007 and early 2008, we conducted a study on the request of the Ministry of Defence of Republic of Bulgaria, aimed to support the review of the country's defence policy and the long-term vision for its armed forces. The report was published in the Spring of 2008 without any substantive editorial intervention. In view of the current crisis in neighbouring Macedonia, we decided to inform our readers on the relevant portions of that work, as it was published more than seven years ago. Depending on the evolution of the security situation close to the Bulgarian borders, we stand ready to review prospective scenarios and recommend feasible courses of action.

Keywords: ethnic conflict, trans-border impact, defence policy, planning scenarios

Текстът е лицензиран под [Creative Commons Признание-Некомерсиално-Без производни 2.5 България License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/bg/)

Редактори: проф. Тодор Тагарев, доц. Велизар Шаламанов,
доц. Венелин Георгиев, посл. Валери Рачев

Авторите¹ приемат хипотезата, че поне в един контекстен сценарий² е възможно да възникне значителна по мащаб военнополитическа криза в близост до границите на Република България. За да подпомогне дискусията за възможни роли на България и въоръжените ни сили при такава криза, този доклад представя извадка по следните въпроси:

- съответния сценарий;
- възможните равнища на амбиция на Република България; и
- обща концепция за действие на въоръжените сили и необходими способности.

СЦЕНАРИЙ „ТРАНСГРАНИЧНА ВОЕННОПОЛИТИЧЕСКА КРИЗА“

Началото на военнополитическа криза е положено от активни действия на отделни чуждестранни военни и паравоенни формирования за поредно прекрояване на границите в Югоизточна Европа, съчетани с нарастване на етническото насилие и опити за етническо прочистване.

Република България провежда проактивна политика. В рамките на съюзна операция, въоръжените ни сили поемат отговорност за умиротворяване и стабилизиране на район с площ около 10-15 хиляди кв.км. и да не допуснат разпространяване на кризата, в това число на българска територия.

Противостоящите или потенциално противостоящи страни притежават ограничени войскови формирования, които могат да провеждат тактически действия в отделни райони и да въздействат върху отделни обекти. Нито една от тях обаче не разполага със способности, адекватни на способностите на Въоръжените сили на Република България. Затова противникът разчита главно на асиметрични подходи, в това число на използването на терористична тактика и способности и на взаимодействието с трансгранични групи на организираната престъпност. Противникови групи използват различни видове взривни устройства, в това число импровизирани, срещу войски и обекти. Не е изключено те да се опитат да придобият и използват средства за химическо, биологично или радиационно въздействие.

При определени условия, в резултат на разногласия сред населението или с правителствените власти, поради политически, етнически или религиозни различия, може да възникне невъоръжена съпротива, която в последствие да прерасне във въоръжени стълкновение и да предизвика бежански потоци.

Въоръжените сили на Република България разполагат с поддръжка от съюзници (например, получават разузнавателна информация).

Приема се, че времето за непосредствено предупреждение е не по-малко от три месеца, което дава възможност да се извърши докомплектоване с резервисти и доподготовка на отделни подразделения. При необходимост, за това време участието на подразделения от въоръжените сили в експедиционни операции ще бъде прекратено или минимизирано.

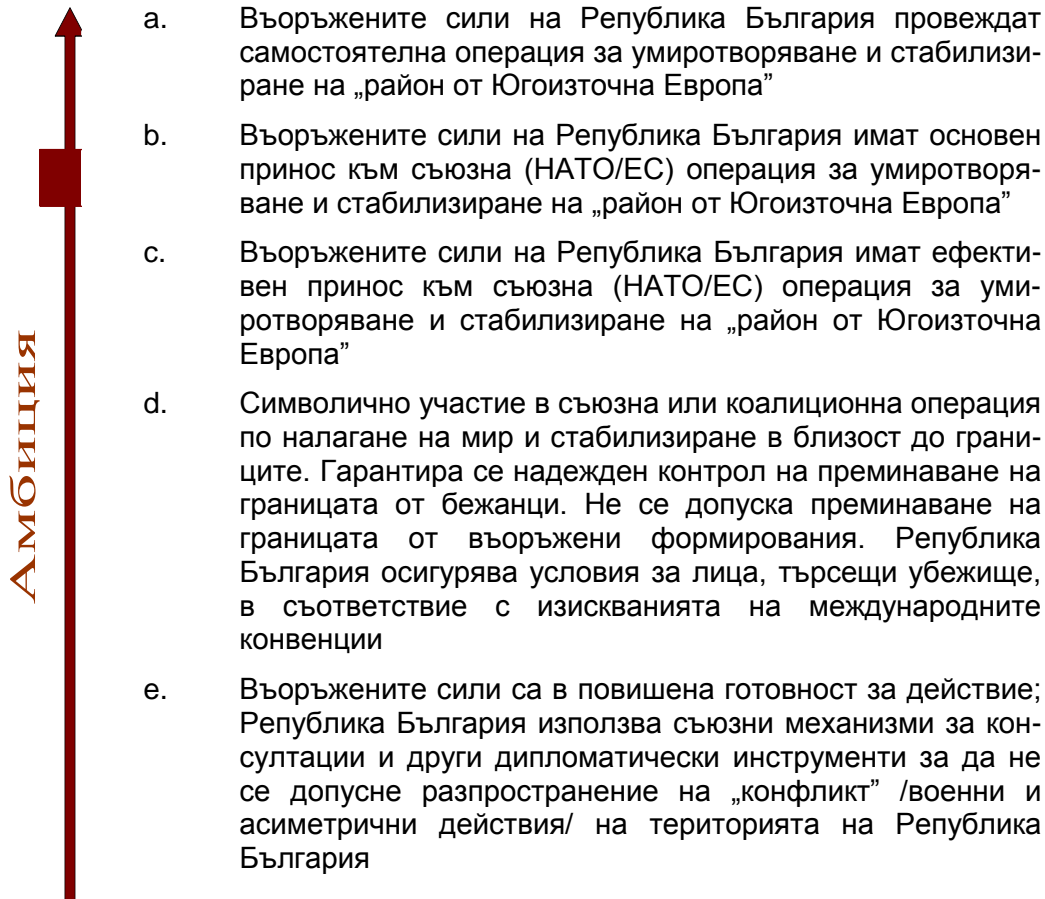
Предполага се, че обстановката ще бъде стабилизирана в рамките на няколко седмици или месеци, при което няма да се налага ротиране на участващите сили.

¹ Тодор Тагарев, Валери Рачев, *Отбранителна политика и развитие на въоръжените сили на Република България 2018* (София: Военно издателство „Св. Георги Победоносец“, 2008 г.).

² Вж. *Методология и сценарии за отбранително планиране* (София: Военно издателство „Св. Георги Победоносец“, 2007).

АМБИЦИИ

Амбициите в националната отбранителна политика в този сценарий могат да бъдат дефинирани по следния начин:

За проектиране на целевата структура на силите авторите приемат равнище на амбиция “b”. Минималното равнище на амбиция е “c”.

ОБЩА КОНЦЕПЦИЯ ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ И НЕОБХОДИМИ СПОСОБНОСТИ

Необходимите сили за действие в този сценарий са определени при хипотезата, че България е с амбицията да даде основен принос към съзна операция за умиротворяване и стабилизиране на „район от Югоизточна Европа”.

Обща концепция

Въоръжените сили създават съвместно формирование (JTF) за контрол на определения им район в зоната на операцията за умиротворяване и стабилизиране. Сухопътният компонент е в състав „Дивизия-”. Съвместното формирование включва подразделения от ВВС, получава стратегическа поддръжка от съюзници и взаимодейства със съюзнически формирования, които са поели отговорност за умиротворяване и стабилизиране на съседни райони/зони.

Военновъздушните и военноморските сили нарастват усилията за контрол на въздушното и морското пространство на страната.

Сухопътни войски развърщат три батальонни групи всяка в състав от един механизирани батальон, артилерийски дивизион, противотанкова батарея, разузнавателни и инженерни подразделения за контрол и прикритие на националната граница.

За противодействие и неутрализиране на противникови групи, терористични и криминални организации на територията на България се развърщат четири механизирани/лекопехотни батальона, сили за специални операции и подразделения за разузнаване и наблюдение, поддържани от военната авиация и тясно взаимодействащи с други организации от системата за сигурност.

Инженерни подразделения, подразделения за химическа, биологична и радиационна защита и логистични подразделения се развърщат за защита, охрана и възстановяване на основни инфраструктурни обекти на територията на страната.

Военнополицейски и логистични подразделения, при необходимост усилен с лекопехотни подразделения, изпълняват дейности по настаняване и осигуряване на бежанци.

Общо участващи сили

- Щаб на съвместни целеви сили „Дивизия“³
- 1 механизирани бригада в състав от 3 механизирани батальона, 1 танков батальон, 2 артилерийски дивизиона, подразделения за бойна поддръжка и осигуряване
- 8 механизирани батальона
- 2 танкови батальона
- 3 артилерийски дивизиона
- Подразделения за бойна поддръжка и осигуряване
- Сили и средства от военновъздушните сили
- При необходимост, сили и средства от военноморските сили

БИБЛИГРАФИЯ

Тагарев, Тодор, Валери Рачев, *Отбранителна политика и развитие на въоръжените сили на Република България 2018*. София: Военно издателство, 2008. – 200 стр.

Рачев, Валери, Тодор Тагарев и др. *Методология и сценарии за отбранително планиране*. София: Военно издателство „Св. Георги Победоносец“, 2007 г.

³ Създава се при реализиране на ситуационен сценарий 1 и се комплектова с офицери от щабове на видовете въоръжени сили и резерва.